

การบูรณาการสอนวิชาการละครสำหรับเด็กและเยาวชนเพื่อพัฒนาวิชาการของเด็กและเยาวชนในชุมชน

AN INTEGRATION OF ACADEMIC DRAMA FOR CHILDREN AND DEVELOPMENT FOR
ACADEMIC DEVELOPMENT AMONG CHILDREN AND ADOLESCENT IN COMMUNITY

ธนภรณ์ แสนอ้าย*

บทคัดย่อ

บทความวิชาการเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาวิธีการบูรณาการการสอนวิชาการละครสำหรับเด็กและเยาวชนเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนในชุมชน โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา สาขาศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 6 คน เป็นกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย แผนการสอนวิชาการละครสำหรับเด็กและเยาวชน หนังสือนิทาน แบบสำรวจข้อมูล

ผลการศึกษาพบว่า 1.การให้นิสิตลงพื้นที่เก็บข้อมูลและทำกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ร่วมกับชุมชน โดยเน้นความต้องการของกลุ่มเป้าหมายเป็นหลัก เป็นวิธีการบูรณาการการสอนที่สามารถบริการวิชาการสังคมได้ 2. การจัดกิจกรรมการเล่นและการแสดงละครช่วยให้เด็กและเยาวชนในชุมชนได้รับความรู้ ความเข้าใจในเรื่องของคุณธรรมและจริยธรรม รวมถึงพฤติกรรมที่เหมาะสมตามช่วงวัยในขณะที่ชมละคร 3. ได้ผลงานการเล่น 6 เรื่อง การแสดงละครนิทานเด็ก 6 เรื่อง และละครประเด็นศึกษา 2 เรื่อง การศึกษาในครั้งนี้ ผู้เขียนพัฒนาขึ้นจากการนำองค์ความรู้ของวิชาการละครสำหรับเด็กและเยาวชนมาสร้างสรรค์ผลงานทางด้านการแสดงละครที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ซึ่งวิธีการนี้สามารถนำไปเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ เพื่อการบริการวิชาการสำหรับชุมชนและสังคมต่อไปได้

คำสำคัญ: การบูรณาการสอน/ การบริการวิชาการ/ละครสำหรับเด็กและเยาวชน/ ละครเพื่อการศึกษา

Abstract

The objective of this study is to investigate the optimum integral methodology of children theatre and teaching plan to develop children and young adults in the local area arranged by target group of six sophomores who studied performing arts, Faculty of Fine Arts, Thaksin University. The tools of the study are consisted of lesson plans of children theatre, story books, and questionnaires.

It is found that to construct creative activities collaborated with the local people's needs can be an integral methodology to contribute an academic service to the society. Besides, storytelling, children theatre and theatre-in-education can help the audiences to learn more and better understand about morals and desired behaviors related to their age ranges. As well as this, there have been products created by those targeted sophomores as followed: six story telling activities, six playwrights of children theatre, and two playwrights of theatre-in-education based on the needs of the audiences and community. Finally, the study of this integral methodology, which has been developed from the theory of children theatre and social needs, can be utilized as a lesson plan for academic service in the future

KEYWORDS: Integration of Teaching/ Academic Service/ Children Theatre/ Theatre-in-Education

*อาจารย์ ดร., สาขาวิชาศิลปการแสดง คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณวิทยาเขตสงขลา, maymae_drama@hotmail.com**

บทนำ

การเรียนการสอนในปัจจุบันได้มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทางการศึกษาของไทยได้มีความพยายามที่จะส่งเสริมครูและอาจารย์ให้มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีแนวทางการจัดการเรียนการสอนกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ในหมวดที่ 2 มาตรา 22 ได้กล่าวถึงหลักการ ไว้ว่า “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนา ตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ” (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542, 2553: 8) และ มาตรา 24 ได้กล่าวไว้ว่า

การจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ ดังต่อไปนี้

1. จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
2. ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา
3. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง
4. จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา
5. ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของ กระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการ ประเภทต่าง ๆ
6. จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542, 2553: 8-9)

นอกจากนี้ Mc Combs and Whisler (1997) ได้เสนอแนวคิดสำคัญ ไว้ว่า

การเรียนรู้เป็นกระบวนการสร้างสรรค์ ที่เกิดได้ดีที่สุดเมื่อสิ่งที่เรารู้นั้นมี ความหมายต่อผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนได้สร้างความรู้ของตนเองจากสิ่งที่กำลังเรียนอยู่ กับประสบการณ์ความรู้เดิม และการเรียนรู้เกิดได้ดีที่สุดในสภาพแวดล้อมที่บุคคลต่าง ๆ มีความสัมพันธ์และปฏิสัมพันธ์อันดีต่อกันมีความสบายและเป็นระเบียบ โดยที่ผู้เรียนได้รับการชื่นชมและยอมรับนับถือ (Mc Combs and Whisler, อ้างถึงใน ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2555: 57)

จากข้อกำหนดดังกล่าวนี้ แสดงให้เห็นแล้วว่าการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับแผนการเรียนการสอนของผู้เขียนที่มุ่งเน้นให้เด็กได้ทั้งความรู้วิชาการและทักษะวิชาชีพ เน้นการฝึกทักษะจากประสบการณ์ตรง ในสภาพแวดล้อมต่าง ๆ นอกจากจะพัฒนาความรู้ทางวิชาการแล้วนั้น การผลิตบัณฑิตที่มีศักยภาพสามารถรับใช้สังคมและชุมชนในท้องถิ่นก็

เป็นหัวใจสำคัญในการศึกษา ซึ่งตรงตามกับปณิธานของมหาวิทยาลัยทักษิณ คือ “มหาวิทยาลัยรับใช้สังคม” และ พันธกิจของมหาวิทยาลัย ในข้อที่ 2 และ 3 ไว้ว่า “2. สร้างสรรค์ผลงานการวิจัยและพัฒนาเพื่อการรับใช้ ชี้นำการพัฒนาให้กับสังคม และพัฒนาสู่การเป็นมหาวิทยาลัยวิจัยในอนาคต 3. บริการวิชาการ ถ่ายทอด องค์ความรู้สู่สังคม ร่วมสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ที่เข้มแข็ง”

จากข้อความดังกล่าว ผู้เขียนจึงได้เล็งเห็นความสำคัญในการศึกษาที่ผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ทาง วิชาการและสามารถนำความรู้ไปปรับใช้ชุมชนท้องถิ่นของตนเองได้ จึงต้องที่จะศึกษาเพื่อค้นหาแนวทางและ วิธีการการบูรณาการการสอนที่สามารถบริการวิชาการแก่ชุมชนและสังคมในท้องถิ่น โดยมุ่งเน้นกลุ่มเป้าหมาย เป็นเด็กและเยาวชนในจังหวัดสงขลา ดังนั้นจึงเลือกนิสิตในรายวิชา ละครสำหรับเด็กและเยาวชน ในหลักสูตร ของวิชาเอกการละคร สาขาศิลปะการแสดง คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ มาเป็นกรณีศึกษา เพื่อค้นหาวิธีการบูรณาการสอนวิชาละครสำหรับเด็กและเยาวชน เพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนในชุมชนใน ท้องถิ่นจังหวัดสงขลา

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาวิธีการบูรณาการสอนวิชาละครสำหรับเด็กและเยาวชนเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนในชุมชน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้างนี้ หมายถึง นิสิตที่เรียนวิชาละครสำหรับเด็กและเยาวชน โดยมีผู้เขียน เป็นอาจารย์สอน ตามหลักสูตรของสาขาศิลปะการแสดง คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ ภาคเรียน ที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 6 คน

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายในการศึกษาค้างนี้ หมายถึง เด็กและเยาวชนในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ที่นิสิต จากกลุ่มตัวอย่างได้ลงพื้นที่เก็บข้อมูลและจัดโครงการเพื่อนำเสนอผลงานการแสดง ซึ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

1. เด็กวัยก่อนเข้าเรียน - วัยอนุบาล จากสถานสงเคราะห์เด็กบ้านสงขลา จำนวน 30 คน
2. นักเรียนระดับประถมศึกษาตอนต้น จากโรงเรียนวิเชียรชม จำนวน 70 คน
3. นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จากโรงเรียนวิชานุกูล จำนวน 100 คน

วิธีการศึกษา

การศึกษาค้างนี้ผู้เขียนมีวิธีการศึกษา ดังนี้

1. ผู้เขียนออกแบบการเรียนการสอนในรายวิชา ละครสำหรับเด็กและเยาวชน รหัสวิชา 0607337 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 ให้สอดคล้องกับการบริการวิชาการแก่ชุมชน ในกลุ่มของเด็กและเยาวชน
2. กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสังเกต ขณะที่นิสิตกำลังเรียนและทำกิจกรรมตามที่ผู้เขียน ได้ออกแบบไว้ รวมถึงข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

2.1 การเรียนการสอนทฤษฎีและหลักการที่เกี่ยวกับทางด้านละครเด็กและละครเยาวชน ตาม แผนการสอนตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (มคอ.3)

2.2 มอบหมายให้นิสิตลงพื้นที่เก็บข้อมูลตามกลุ่มเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้

2.3 ให้คำแนะนำ คำปรึกษา และแนวทางในการพัฒนาและสร้างสรรค์ผลงานทางด้านละคร ประกอบด้วย การเล่านิทาน การแสดงละครเด็ก และการแสดงละครประเด็นศึกษา (Theatre-in-Education) ของนิสิต

2.4 ให้นิสิตฝึกการเขียนโครงการ และเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำเสนอผลงาน การแสดงและกิจกรรมนันทนาการ ในพื้นที่กลุ่มเป้าหมาย

2.5 ให้นิสิตนำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์ ประเมินผล สรุปผล และจัดทำรูปแบบรายงาน

3. วิเคราะห์ข้อมูลและประเมินผล

4. ถอดองค์ความรู้ การบูรณาการการสอนกับการบริการวิชาการ เพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนใน รายวิชาละครสำหรับเด็กและเยาวชน

5. สรุปผลการศึกษา

ผลการศึกษา

1. การให้นิสิตลงพื้นที่เก็บข้อมูลและทำกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ร่วมกับชุมชนเป็นวิธีการบูรณาการ สอนที่สามารถบริการวิชาการสังคมได้

เพราะนิสิตสามารถเรียนรู้ เข้าใจ ในหลักการ และได้ฝึกทักษะทางด้านละครเด็กและเยาวชน จน สามารถผลิตผลงานสร้างสรรค์ที่ตรงกับเนื้อหาในรายวิชาที่เรียน ซึ่งสอดคล้องกับโจทย์และความต้องการของ กลุ่มเป้าหมายในชุมชนนั้น ๆ ส่งผลให้ทั้งนิสิตกลุ่มตัวอย่าง เด็ก นักเรียน และคุณครู ที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย ต่าง ก็ได้รับความพึงพอใจ ความชื่นชอบ ตรงตามจุดประสงค์ของทั้งสองฝ่าย ได้แก่ กลุ่มตัวอย่าง ต้องการฝึกทักษะ และประสบการณ์ที่เกี่ยวกับการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านละครเด็กและละครเยาวชน ส่วนกลุ่มเป้าหมายก็ ต้องการชมการแสดงละครที่สอดแทรกสาระความรู้ ควบคู่กับคุณธรรม จริยธรรม นั้นเอง

2. การจัดกิจกรรมการเล่านิทานและการแสดงละครช่วยให้เด็กและเยาวชนในชุมชนได้รับความรู้ ความเข้าใจในเรื่องของคุณธรรม และจริยธรรม รวมถึงพฤติกรรมที่เหมาะสมตามช่วงวัยในขณะที่ชมละคร

เนื่องจากการเล่านิทานและการแสดงที่ได้สร้างสรรค์ขึ้นนี้ เป็นผลงานที่มุ่งเน้นให้สาระการเรียนรู้ เกี่ยวกับพฤติกรรมที่พึงประสงค์ คุณธรรมและจริยธรรมของแต่ละช่วงชั้น ซึ่งตอบสนองความต้องการของ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 23 บัญญัติไว้ว่า “การจัดการศึกษา ทั้งการศึกษาใน ระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษา ตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสม ของแต่ละระดับการศึกษา” (พระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542, 2553: 8) ดังนั้นการจัดกิจกรรมและการแสดงต่าง ๆ จึงมุ่งเน้นให้ความรู้ที่ควบคู่ไปกับ คุณธรรมและจริยธรรม อันเป็นไปตามกระบวนการรับรู้ที่เหมาะสมของแต่ละช่วงวัย ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ในแต่ละกลุ่มก็จะมีกิจกรรม และวิธีการประเมินหลังจากการชมการแสดงที่แตกต่างกันออกไป ดังนี้

2.1 เด็กวัยก่อนเข้าเรียน-วัยอนุบาล จากสถานสงเคราะห์เด็กบ้านสงขลา จำนวน 30 คน กิจกรรมที่ทำกับกลุ่มวัยนี้จะใช้ “การเล่านิทาน” โดยการจัด “โครงการนิทานสานต่อก่อนจินตนาการ” ในวันที่ 7 เมษายน 2560 เวลา 09.00 น. – 12.00 น. ณ สถานสงเคราะห์เด็กบ้านสงขลา จังหวัดสงขลา ซึ่งนิทานที่เลือกมาเล่าให้ฟังนั้นจะสอดแทรกคติสอนใจ คุณธรรม จริยธรรม เช่น การเก็บของแล้วนำไปคืนเจ้าของ การแบ่งปัน นอกจากนี้ยังมีการดูแลตัวเองในชีวิตประจำวัน เช่น ประโยชน์ของการอาบน้ำ สระผม หรือการรับประทานผักที่มีประโยชน์ เป็นต้น หลังจากเล่านิทานจบ ก็จะมีการประเมินความรู้ความเข้าใจ โดยการตั้งคำถามและให้เด็ก ๆ ตอบ ซึ่งเด็ก ๆ ก็สามารถตอบคำถามได้ นอกจากนั้นยังให้เด็กลงคะแนนเรื่องที่ตัวเองชื่นชอบ ประทับใจ หรือได้รับความรู้มากที่สุด โดยการนำสติ๊กเกอร์ไปติดที่ตัวของนิสิตที่ได้เล่านิทาน เรื่องนั้น ๆ หลังจากนั้นก็ได้สอบถามครูพี่เลี้ยงที่ดูแลเด็กถึงการทำกิจกรรมในวันนี้ ซึ่งจากข้อมูลทั้งหมดสามารถสรุปได้ว่า ได้ขณะที่เด็กได้ชมการเล่านิทานอยู่นั้น เด็ก ๆ สามารถเรียนรู้เรื่องของคุณธรรม จริยธรรม และพฤติกรรมที่เหมาะสมได้

ภาพที่ 1 นิสิตแนะนำตัวเอง แนะนำนิทาน และอธิบายกิจกรรมที่จะเกิดขึ้น
ที่มา: ธนภรณ์ แสนอ้าย

ภาพที่ 2 นิสิตเล่านิทาน (ภาพซ้าย) และนิสิตแจกขนมและของรางวัลหลังจาก
ตอบคำถามและประเมินผล (ภาพขวา)
ที่มา: ธนภรณ์ แสนอ้าย

2.2 นักเรียนระดับประถมศึกษาตอนต้น จากโรงเรียนวิเชียรชม จำนวน 70 คน ซึ่งแบ่งการดำเนินกิจกรรมออกเป็น 2 ห้องเรียน ได้แก่ นักเรียนระดับชั้น ป.1/1 และ ป.1/4 การนำเสนอผลงานในครั้งนี้จะเป็น “การแสดงละครเด็ก” ซึ่งเป็นการเล่าเรื่องและแสดงแบบละครเดี่ยว (Monologue) ซึ่งนิสิตแต่ละคนได้ฝึกฝนและพัฒนาการแสดงในช่วงโม่งเรียน เมื่อผ่านเกณฑ์การประเมินจึงได้จัดโครงการเรื่อง “โครงการนิทานสนุกสถานผลงานข้อคิด” ในวันที่ 26 พฤษภาคม 2560 เวลา 13.00 น. – 14.00 น. ณ โรงเรียนวิเชียรชม จังหวัดสงขลา การแสดงที่ได้สร้างสรรค์ขึ้นนี้ ได้สอดแทรกเรื่องราวเกี่ยวกับความพยายาม ความกตัญญู การรู้จักคิดและวางแผน และการเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ ซึ่งการแสดงเน้นการสร้างประสบการณ์และการมีส่วนร่วมของนักเรียน ทำให้นักเรียนที่ชมการแสดง เข้าใจเนื้อหาสาระที่ต้องการสื่อมากยิ่งขึ้น หลังจากจบการแสดง ก็มีกิจกรรมการตอบคำถามถึงสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการชมการแสดง ซึ่งได้รับความร่วมมือจากนักเรียนอย่างมากมาย นอกจากนี้ยังมีการประเมินเรื่องที่ชื่นชอบ โดยจะให้นักเรียนติดสติ๊กเกอร์เรื่องที่ชื่นชอบและได้รับความรู้มากที่สุด ลงบนแผ่นฟิวเจอร์บอร์ดที่ได้เตรียมไว้ซึ่งจะมีรูปที่เป็นเอกลักษณ์ของการแสดงแต่ละเรื่องติดไว้ จากการสังเกตและสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่านักเรียนที่ได้รับชมการแสดงสามารถได้รับความรู้ด้านวิชาการและคำสอนที่เกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรมในขณะชมการแสดงได้

ภาพที่ 3 การแสดงละคร เรื่อง “ลูกหมูสามตัว” (ภาพซ้าย) และ เรื่อง “หนูนิดไม่ยอมกินผัก” (ภาพขวา)
ที่มา: ธนภรณ์ แสนอ้าย

ภาพที่ 4 การตอบคำถามและมอบของรางวัล (ภาพซ้าย) และการประเมินผลงานที่ชื่นชอบ
และได้รับความรู้มากที่สุด (ภาพขวา)
ที่มา: ธนภรณ์ แสนอ้าย

2.3 นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จากโรงเรียนวชิรานุกุล จำนวน 100 คน ประกอบด้วยนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 การนำเสนอผลงานครั้งนี้เป็นรูปแบบของ ละครประเด็นศึกษา (Theatre-in-Education) ซึ่งนักเรียนจะต้องผ่านการเรียนหลักการและทฤษฎี ลงพื้นที่เก็บข้อมูล หลังจากนั้นจึงเข้าสู่กระบวนการสร้างสรรค์ผลงานละคร และนำเสนอผลงานละคร โดยจัดเป็นโครงการในหัวข้อ “โครงการละครสอนเยาวชน” ในวันที่ 25 พฤษภาคม 2560 เวลา 13.00 น. – 14.00 น. ณ โรงเรียนวชิรานุกุล จังหวัดสงขลา การทำละครในครั้งนี้ได้เปิดโอกาสให้นิสิตที่ไม่ได้เรียนวิชาการละครสำหรับเด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมด้วย ละครเวทีนี้จะสอดแทรกเนื้อหาสาระที่เกี่ยวกับความรักในวัยเรียน และยาเสพติด หลังการแสดงจบลงก็จะมีการถาม-ตอบ การสัมภาษณ์ และการตอบแบบสอบถาม เพื่อวัดและประเมินผลในสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการชมละคร ซึ่งร้อยละ 80 มีความชื่นชอบและได้รับความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมที่เหมาะสมกับวัย คุณธรรมและจริยธรรมที่สอดแทรกการสอนไว้ในละครในขณะที่ได้รับชมการแสดง

ภาพที่ 5 การแนะนำตัวและอธิบายกิจกรรม (ภาพซ้าย) การตอบคำถามและการสัมภาษณ์หลังชมละคร (ภาพขวา)
ที่มา: ธนภรณ์ แสนอ้าย

ภาพที่ 6 การแสดงละครประเด็นศึกษา
ที่มา: ธนภรณ์ แสนอ้าย

3. ได้ผลงานการสร้างสรรค์สำหรับเด็กและเยาวชน จำนวนทั้งสิ้น 14 ชิ้น ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

3.1 การเล่านิทาน มีทั้งหมด 6 เรื่อง ได้แก่ หนูนิดไม่ยอมกินผัก เก็บได้ให้คืน กบกับหนุมตกับตักแตน กรู้งกรู้งเป็นตาแดง และเที่ยวสวนสัตว์

3.2 การแสดงละครนิทานเด็ก มีทั้งหมด 6 เรื่อง ได้แก่ ลูกหมูสามตัว ลูกเจี๊ยบยอดกตัญญู สุนัขแสนฉลาด หนูนิดช่างเลือกกิน กระต่ายน้อยยอดกตัญญู และแม่จำหนูปวดท้อง

3.3 ละครประเด็นศึกษา มีทั้งหมด 2 เรื่อง ได้แก่ เพราะรักจึงยอม และลูกชายคนหนึ่งที่หลงผิด

สรุปและอภิปรายผล

การดำเนินการศึกษาในครั้งนี้ ผู้เขียนได้สรุปองค์ความรู้จากการบูรณาการสอนวิชาการละครสำหรับเด็กและเยาวชนเพื่อพัฒนาวิชาการของเด็กและเยาวชนในชุมชน สามารถแบ่งออกเป็น 4 ประเด็นหลัก ๆ ได้ดังนี้

1. กระบวนการบูรณาการสอน สามารถสรุปเทคนิคการสอนได้ดังนี้

1.1. แบ่งระดับเนื้อหาการเรียนจากง่ายไปยาก จากกิจกรรมขนาดเล็กไปขนาดใหญ่ จากความรับผิดชอบน้อยไปความรับผิดชอบที่มากขึ้น

1.2. เน้นการเรียนการสอนที่นิสิตสามารถนำความรู้หลาย ๆ ด้าน มาประยุกต์ใช้ได้เหมาะสม

1.3. เน้นให้นิสิตฝึกทักษะ กระบวนการคิด วิเคราะห์ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

1.4. เน้นการเรียนการสอนที่ให้นิสิตเป็นศูนย์กลาง

1.5. จัดโครงการหรือกิจกรรมที่นิสิตสามารถเรียนรู้จากประสบการณ์จริง

1.6. ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในการเรียนการสอนและการทำกิจกรรม

2. องค์ความรู้ที่นิสิตกลุ่มตัวอย่างได้รับ ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

2.1 ทฤษฎีและหลักการที่เกี่ยวกับการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านละครเด็กและละครเยาวชน

2.2 กระบวนการเก็บข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล จากการลงพื้นที่ภาคสนาม

2.3 กระบวนการสร้างสรรค์ผลงานการแสดงละครสำหรับเด็กและเยาวชน ประกอบด้วย การกำหนดแนวคิดของเรื่อง การวางโครงเรื่อง การเขียนบทการแสดง การฝึกซ้อมและพัฒนาการแสดงทั้งการเล่านิทาน การแสดงละครเด็ก และการแสดงละครประเด็นปัญหา

2.4 การจัดทำเอกสาร โครงการ และหนังสือทางราชการต่าง ๆ เพื่อจัดทำโครงการ ฯ และขอความอนุเคราะห์นำการแสดงไปเผยแพร่

2.5 การเตรียมความพร้อม การวางแผนงาน และการนำเสนอผลงานการแสดงในพื้นที่กลุ่มเป้าหมาย

2.6 การประยุกต์องค์ความรู้ การแก้ไขปัญหา การวิเคราะห์ และสรุปผลองค์ความรู้ต่าง ๆ เป็นรูปแบบรายงาน

3. องค์ความรู้ของกลุ่มเป้าหมายได้รับการจัดการกิจกรรม

เด็กและเยาวชนในพื้นที่ที่ได้เข้าร่วมกิจกรรม ต่างได้รับความรู้ คุณธรรม จริยธรรม และพฤติกรรม อันดีที่เหมาะสมกับวัยของตนเอง ผ่านการสื่อสารที่สนุกสนาน เพลิดเพลิน และเน้นการมีส่วนร่วมระหว่างเด็ก และเยาวชนกับนิสิตในการทำกิจกรรม ทำให้เด็กและเยาวชนเปิดใจและสามารถรับองค์ความรู้ต่าง ๆ ได้เต็มที่ เพราะไม่รู้สีกว่ากำลังถูกยัดเยียดสิ่งต่าง ๆ หรือถูกบังคับให้ทำกิจกรรม

4. การบูรณาการการสอนที่สอดคล้องกับพันธกิจของมหาวิทยาลัยทักษิณ

การเรียนการสอนในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการบริการวิชาการ และการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ในกิจกรรมเดียวกัน ซึ่งการบูรณาการในครั้งนี้ถือได้ว่าเป็น การบูรณาการพันธกิจของมหาวิทยาลัยทักษิณ ได้อย่างแท้จริง เพราะผู้เขียนได้ดำเนินการสอนวิชาละครสำหรับเด็กและเยาวชนตลอด 1 ภาคเรียนนั้น ได้พานิสิตลงพื้นที่เก็บข้อมูล แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับคนในพื้นที่ และมีการนำเสนอผลงานที่เน้นความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย คือ คนในพื้นที่เป็นหลัก และสร้างกิจกรรมให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด ร่วมกัน ซึ่งถือได้ว่ามหาวิทยาลัยทักษิณได้ทำหน้าที่บริการวิชาการแก่ชุมชนและสังคมไปด้วย ซึ่งตรงกับ ปณิธานของมหาวิทยาลัยที่ว่า “มหาวิทยาลัยรับใช้สังคม” กิจกรรมในครั้งนี้นับว่าเป็นการบูรณาการการสอน และการบริการวิชาการเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนในชุมชนได้อย่างแท้จริง

ภาพที่ 7 กิจกรรมการมีส่วนร่วมกันระหว่างมหาวิทยาลัยทักษิณกับคนในชุมชน
ที่มา: ธนภรณ์ แสนอ้าย

ข้อเสนอแนะ

การเรียนการสอนในปัจจุบัน เน้นการบูรณาการองค์ความรู้ในหลาย ๆ ด้าน และเน้นกระบวนการคิด วิเคราะห์ และแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ และที่สำคัญเน้นการสอนที่ให้นิสิตได้รับประสบการณ์ตรง การศึกษาการบูรณาการสอนวิชาการละครสำหรับเด็กและเยาวชน เพื่อพัฒนาวิชาการของเด็กและเยาวชนใน ชุมชนครั้งนี้ ผู้ที่สนใจสามารถนำไปเป็นแนวทางในการสอนนิสิต โดยอาจนำไปประยุกต์ใช้กับรายวิชาอื่น ๆ ได้ นอกจากนี้ยังสามารถนำไปพัฒนาการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับการบริการวิชาการ หรือการบริการ ทางด้านวัฒนธรรม หรือภูมิปัญญาด้านอื่น ๆ เช่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น ความเชื่อและคติคำสอน เป็นต้น อันเป็น ประโยชน์ต่อวงการศึกษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2555). 80 นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : บริษัท แดเน็กซ์ อินเทอร์เน็ตคอร์ปอเรชั่น จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2553) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. ออนไลน์ : <https://www.mwit.ac.th/~person/01-Statutes/NationalEducation.pdf>. สืบค้นเมื่อ 1 ธันวาคม 2560